

УДК 811.111

DOI <https://doi.org/10.32782/modernph-2025.4.13>

СЛЕНГ ЯК ЗАСІБ ЕМОТИВНО-ЕКСПРЕСИВНОГО ВИРАЖЕННЯ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПТУ «ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ» (НА МАТЕРІАЛІ ТВОРУ КАРИ ХАНТЕР “CLOSE TO HOME”)

Ківенко Інна Олександрівна,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри «Іноземні мови та переклад»
Одеського національного морського університету
ORCID ID: 0000-0003-2044-5456

Смаркалова Антоніна Костянтинівна,

викладач кафедри «Іноземні мови та переклад»
Одеського національного морського університету
ORCID ID: 0000-0002-8631-2915

Стаття присвячена вивченню дослідженню сленгу як засобу емотивно-експресивного вираження в межах концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ на матеріалі роману Кари Хантер *Close to Home*. Актуальність дослідження зумовлена недостатньою увагою до лінгвістичних аспектів *crime fiction*, зокрема використання сленгових одиниць для створення жанрової атмосфери та передачі емоційного забарвлення мови персонажів. Як зазначає В. Еванс, мова не лише відображає концептуальну структуру, а й сприяє її формуванню, що підтверджує важливість аналізу мовних засобів у літературних текстах. Крім того, концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ охоплює не лише суто логічний процес розкриття злочину, а й драматичну взаємодію між персонажами, де сленг відіграє роль маркера соціальної ідентифікації та емоційного вираження. Об'єктом дослідження є концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ у жанрі *crime fiction*, а предметом – сленгові лексеми, що виконують емотивно-експресивну функцію. Аналіз базується на корпусі сленгізмів, відібраних із тексту роману. У процесі дослідження використано метод суцільної вибірки, метод статистичного аналізу, контекстуальний метод та описовий метод для виявлення та деталізації особливостей вживання сленгу в межах концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ. Метою роботи є аналіз емотивно-експресивного потенціалу сленгової лексики у кримінальному романі, що передбачає виконання таких завдань: 1) визначити особливості вживання сленгу в детективному дискурсі; 2) класифікувати сленги-емотиви за їхньою функціональною спрямованістю; 3) виявити соціолінгвістичні аспекти використання сленгу в професійному середовищі поліції та кримінального світу. Результати дослідження свідчать, що сленг у детективній прозі є важливим засобом стилізації мовлення, створення реалістичності діалогів та посилення жанрової атмосфери. Виділено три основні групи емотивів: експресиви (вигуки, лайка), номінативи з первинним емотивним змістом (лексеми, що виражають емоційні стани), номінативи з включеними смислами (сленгізми, що передають оцінне ставлення мовця). Аналіз показав, що найбільш продуктивною групою є експресиви (66 %), які надають тексту динамічності та емоційного напруження. Таким чином, використання сленгу в рамках концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ сприяє не лише ідентифікації персонажів, а й створенню соціокультурного тла, яке підсилює жанрові особливості *crime fiction*.

Ключові слова: детективне розслідування, експресивність, емотив, концепт, сленг.

Kivenko Inna, Smarkalova Antonina. Slang as a means of emotive and expressive expression within the context of the concept DETECTIVE INVESTIGATION (based on Cara Hunter's novel "Close to Home")

The article explores slang as a means of emotive and expressive expression within the concept DETECTIVE INVESTIGATION, based on the novel "Close to Home" by Cara Hunter. The relevance of the study is determined by the lack of focus on linguistic aspects of crime fiction, particularly the role of slang

© Ківенко І. О., Смаркалова А. К., 2025

Стаття поширюється на умовах ліцензії CC BY 4.0

in creating the genre's atmosphere and conveying the emotional coloring of characters' speech. As V. Evans states, language not only reflects conceptual structures but also contributes to their formation, emphasizing the importance of analyzing linguistic means in fictional texts. Furthermore, the concept DETECTIVE INVESTIGATION encompasses not only the logical process of solving a crime but also the dramatic interaction between characters, where slang serves as a marker of social identity and emotional expression. The object of the study is the concept DETECTIVE INVESTIGATION itself in crime fiction, while the subject is slang lexical units that perform an emotive-expressive function. The analysis is based on a corpus of slang expressions selected from the novel. The research employs the continuous sampling method, statistical analysis, contextual and descriptive methods to identify and detail the characteristics of slang usage within the concept DETECTIVE INVESTIGATION. The aim of the study is to analyze the emotive-expressive potential of slang in crime fiction, which involves the following objectives: (1) to determine the peculiarities of slang usage in detective discourse; (2) to classify emotive slang units based on their functional direction; (3) to identify the sociolinguistic aspects of slang used in the professional environment of law enforcement and the criminal world. The study findings suggest that slang in detective fiction is a crucial tool for stylizing speech, enhancing the realism of dialogues, and reinforcing the genre's atmosphere. Three main groups of emotives were identified: expressives (interjections, expletives), nominatives with primary emotive meanings (lexical items denoting emotional states), and nominatives with embedded meanings (slang that conveys a speaker's evaluative attitude). The analysis revealed that the most productive category is made up with expressives (66 %), which add dynamism and emotional intensity to the text. It was proven that the use of slang within the concept DETECTIVE INVESTIGATION contributes not only to character identification but also to the creation of a sociocultural background that enhances the genre characteristics of crime fiction.

Key words: concept, detective investigation, expressiveness, emotive, slang.

Вступ. Представлене дослідження є спробою з'ясувати та встановити роль сленгізмів як засобу емотивно-експресивного вираження в межах концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ на матеріалі роману Кари Хантер *Close to Home*. **Актуальність** дослідження визначається недостатньою увагою сучасної лінгвістики до впливу мовних засобів на жанрову специфіку *crime fiction*. Наразі основні дослідження детективного жанру зосереджуються на літературознавчих аспектах (Т. В. Голі-Оглу, Ю. О. Ткаченко), тоді як лінгвістичний аналіз залишається фрагментарним. В. Еванс зазначає, що «мова не лише відображає концептуальну структуру, але й формує її» [1, с. 21]. У свою чергу, Н. Єсипенко і М. Гаранович звертають увагу на значення концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ в жанрі *crime fiction*, який формується через систему лексичних засобів. Наше дослідження охоплює сленгові одиниці, які виконують експресивну функцію та слугують засобом емоційного заглиблення читача у світ кримінального розслідування.

Мета нашого дослідження полягає у проведенні аналізу сленгізмів-емотивів як образного складника концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ. З поставленої мети витікають наступні **завдання**:

1) проаналізувати концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ та встановити притаманні йому риси;

2) визначити особливості вживання сленгу в детективному дискурсі;

3) класифікувати емотиви за їхньою функціональною спрямованістю;

4) виявити соціолінгвістичні аспекти використання сленгу в професійному середовищі поліції та кримінального світу.

Об'єктом дослідження обрано концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ у жанрі *crime fiction*. **Предметом** вивчення є сленгові лексеми, що виконують емотивно-експресивну функцію в контексті обраного концепту.

Матеріал дослідження складає вибірка сленгізмів з твору Кари Хантер *Close to Home* загальною кількістю 175 одиниць.

Специфіка наукової розвідки, характер об'єкту та предмету дослідження, а також поставлені завдання зумовлюють наступний вибір **методів дослідження**:

– метод суцільної вибірки для виокремлення сленгізмів-емотивів для проведення прагмалінгвістичного аналізу;

– метод статистичного аналізу для підкріплення висновків проведеного дослідження кількісними показниками (у %);

– контекстуальний метод для визначення емотивно-експресивної функції сленгізмів в контексті концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ;

– описовий метод для інвентаризації лінгвальних засобів (сленгізмів-емотивів).

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні філологічні дослідження художніх текстів детективного жанру представлено переважно в літературознавчому аспекті. Зазвичай вивчаються композиційні, жанрові, сюжетні особливості детективного жанру. Лінгвістичні дослідження англomовних детективних творів хоч і проводяться, проте розглядаються здебільшого перекладацькі стратегії, а саме підходи до адекватності та еквівалентності перекладу мовних засобів. Питання вибору лінгвальних засобів та їх вплив на жанр *crime fiction* на сьогоднішній день залишається поза увагою науковців, що зумовлює актуальність дослідження.

На думку В. Еванса, «мова не тільки відображає концептуальну структуру, але також може породжувати концептуалізацію» [1, с. 22], тобто мова відображає моделі та образи мислення.

Концепт – це сформований у свідомості образ, символ, ідея або модель певного явища, що може бути представлене як осмислена категорія чи план дій [2].

Центральним наративним елементом жанру *crime fiction*, навколо якого і будується сюжет є саме концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ. Такий концепт передбачає послідовне збирання доказів, встановлення зв'язків між подіями та розкриттям таємниці, пов'язаної із злочином, але це не просто логічний процес, а драматична взаємодія між персонажами, яка висвітлюється автором за допомогою різних лінгвальних засобів [3, с. 756]. Це допомагає письменнику, згідно з класичними критеріями жанру *crime fiction*, занурити читача у звичний побут [4, с. 26], де добре відчувається типова атмосфера, мотиви поведінки персонажів та набір тих звичок і умовностей, які пов'язані з їх соціальними ролями.

До лінгвальних засобів, які можуть виражати особливості самого процесу детективного розслідування відносяться морфологічні та лексичні тропи та категорії, серед яких:

– метафори та метонімії (*it's as if she vanished into thin air, the badge knocked on the door*);

– ідіоми (*fly on the wall*);

– епітети (*relentless detective*);

– порівняння (*her shoes were like killer heels*);

– сленг (*old biddy; amaze*).

Усі вищезазначені лінгвальні засоби закликані створити ілюзію реальності подій,

виступаючи в тексті одним із засобів мовного впливу на читача.

Твір Кари Хантер *Close to Home* (2017) належить до жанру *crime fiction* і є яскравим прикладом поліцейського детективу (*police procedural*). Події твору відбуваються у місті Оксфорд, Великобританія. Сюжет загалом розгортається навколо зникнення восьмирічної дівчинки Дейзі Мейсон під час вечірки в саду її батьківського дому. За розслідування береться детектив Адам Фаулі (*DI Adam Fawley*) зі своєю командою детективів відділення *Thames Valley Police*, стикаючись із маніпуляціями, громадським резонансом та впливом соціальних мереж на суспільство.

Сам детектив відзначається реалізмом та автентичністю у зображенні повсякденної роботи поліції, без її героїзації чи надмірного звеличення. Авторка зосереджується не лише на процесі «ловлі злочинця», а й на соціальних аспектах, вибудовуючи багатовимірний концепт «детективного розслідування».

Важливу роль у створенні такого глибинного ефекту відіграє сленг, який використовують як поліцейські, так і злочинці. Завдяки йому читач занурюється у світ кримінального розслідування та взаємодії правоохоронців із підозрюваними, відчуваючи напругу, що панує у реальному житті.

Як відомо, у сфері правоохоронної діяльності та криміналістики існує специфічний професійний сленг, який використовується як серед поліцейських, так і серед злочинців. За нашими спостереженнями, він виконує кілька прагматичних функцій:

– *кодування інформації* для створення закритої термінологічної системи з метою швидкої комунікації, наприклад: *DOA (Dead on Arrival)* – смерть до прибуття медиків, *M.O. (modus operandi)* – характерний спосіб дій злочинця;

– *соціальна ідентифікація* для позначення належності до певної групи (поліцейських, слідчих, судових експертів), наприклад: *cop, badge* – поліцейський, *snitch* – інформатор, що співпрацює з поліцією;

– *експресивність і стислість* для відтворення складних ситуацій короткими, влучними виразами, наприклад: *hot pursuit* – переслідування злочинця в реальному часі;

– *гумор та емоційне розвантаження* для зниження стресу в напруженій роботі, наприклад: *frequent flyer* – людина, яка

постійно потрапляє до поліції за дрібні правопорушення.

В лінгвістиці все ще не існує єдиної, узагальненої класифікації сленгізмів, а погляди науковців на сленг відрізняються між собою. Загалом, лінгвісти погоджуються, що *сленг* – це лексичне явище, що використовується, перш за все, в усному мовленні [5, с. 124]. Також *сленг* характеризується яскраво вираженою *емоційністю* (жартівливою, іронічною, глузливою, зневажною, презирливою, грубою і навіть вульгарною конотацією), тобто виступає емоційно забарвленою лексикою, виражаючи емоційно-експресивну функцію [6, с. 36]. Сленг охоплює практично всі сфери життєдіяльності людини та репрезентує більшість комунікативних ситуацій, окрім тих, що позбавлені емоційної складової. Його функціонування зумовлено особистим ставленням мовця до предмета чи теми розмови. Ця ознака стає підставою для скептичного ставлення мовознавців, які вважають використання сленгу недоречним у певних сферах, зокрема в літературі.

Напрочуд, в сучасній літературі простежується тенденція до вживання сленгу, що сприяє тіснішому встановленню контакту між автором і читачем, наближає читача до «реальності» в якій існують персонажі, та розкриває їх соціокультурні особливості.

Як вже було зазначено, сленгові одиниці виконують емоційно-експресивну функцію. Таким чином вони можуть висловлювати почуття та емоції, тобто виступають як емотиви.

Питання класифікації емотивів ще й досі знаходиться в розряді дискусійних, а єдиної типології емотивів не існує. Це зумовлено розмаїттям критеріїв, покладених у їх основу [7; 8].

Науковці загалом виділяють три види емотивів:

- емоційні слова і вирази, або емотиви-експресиви: до таких відносяться лексичні засоби, які використовуються як емоційні вигуки. Особливістю таких емотивів є те, що за допомогою них передається експресивна функція в загальному вигляді, відповідно вони неоднозначні;

- слова і вирази з емоційним значенням, або емотиви-номінативи з первинними емотивними смислами. Такі лексеми висловлюють емоційний стан мовця, як певний пси-

хологічний стан, в загальному вигляді, без конкретики;

- слова з емоційним компонентом значення, або емотиви-номінативи з включеними смислами. Ці сленгізми мають певне значення та передають емоційне ставлення мовця до слухача. Такі лексичні засоби одночасно означають об'єкт-джерело емоцій (номінативну функцію) та виражають емоційно-оцінне ставлення мовця (експресивну функцію).

Важливо відмітити, що виконуючи функції емотиву, сленг виступає як засіб вербального вираження конкретних емоцій, а самі емоції при цьому поділяються на позитивно та негативно забарвлені. Емоційно-експресивне забарвлення, в свою чергу, може реалізувати себе може лише в контексті. Емотиви позитивного забарвлення об'єднують лексичні одиниці на позначення радості, інтересу, а емотиви негативного забарвлення позначають страх, відразу, презирство, зневагу, сором, провину, страждання та лють [9, с. 237].

У цьому контексті сленг виступає не лише як спосіб демонстрації соціальної ідентичності персонажів, а й як важливий елемент, що додає емоційної напруги та підсилює атмосферу концепту ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ.

До емотивів-експресивів (66 %) уналежнюємо:

- емоційні вигуки, лайка, груба лексика: *shit, crap, effing, sod all, fat chance, sodding, poxy, blimey*;

- емоційне підсилення значення: *balls of steel, catty, dumper, dumpee, knack, piece of piss, the whole bloody lot, bleeding obvious*;

- реакція на шок, здивування, обурення: *have kittens, flip a lid, make a hullabaloo*.

Емотиви-номінативи (20 %) з первинними емотивними смислами вбирають:

- емоційне вираження гніву, зневаги, агресії: *bullying, needling, squabbling, hate campaign*;

- емоційне вираження стану напруги, роздратування: *to throw tantrums, to flip a lid, to need a sick bag, to rack one's brains, walk on eggshells, to nag at*.

Емотиви-номінативи з включеними смислами (14 %) експлікують зневажливі характеристики людей: *old biddy, Cabbage Patch doll, vultures, he-pig, airhead, bum, psycho, philistine*,

sicko, weirdosex offender, mollycoddled, fake, kiddie, trainspotter, cocky, archetypal alpha male, tosser, puker, Zit-face, wanker, prat, fuckwit, peedo bastards, git, bimbo.

Висновки з дослідження. Отже, проведене дослідження дозволило окреслити специфіку лінгвальних засобів, що формують концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ в англomовному художньому дискурсі у жанрі *crime fiction*. Сучасні філологічні розвідки спрямовані на дослідження цього жанру переважно в літературознавчому аспекті, тоді як лінгвістичні студії обмежуються переважно питаннями перекладу. У створенні жанрової атмосфери важливу роль відіграють лінгвальні засоби, які відтворюють логіку слідчих дій та психологічний вимір персонажів.

Центральним елементом наративної структури є концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ, реалізація якого відбувається через збирання доказів, логічне поєднання фактів і поступове розкриття таємниці. Разом з тим, цей процес не зводиться лише до раціонального пошуку істини, а постає у вигляді складної взаємодії між героями, забарвленої емоційно та соціокультурно. Лінгвальні засоби, зокрема сленг, стають ефективним інструментом, що дозволяє створити ілюзію достовірності та забезпечити емоційний вплив на читача.

Аналіз твору Кари Хантер *Close to Home* засвідчує, що сленг не лише наповнює текст

реалістичними деталями, але й виконує низку прагматичних функцій: кодування інформації, соціальної ідентифікації, експресивності та гумористичності. Окрім цього, сленгові одиниці виконують роль емотивів, оскільки здатні передавати широкий спектр емоцій – від іронії та жарту до агресії й відрази.

Виокремлені три основні типи емотивів: емотиви-експресиви, емотиви-номінативи з первинними смислами та емотиви-номінативи з включеними смислами. Співвідношення їх вживання у творі свідчить про превалювання емотивів-експресивів, зафіксованих у 66 % досліджуваних сленгових одиниць. Це підкреслює високий рівень емоційної напруги та наближеність тексту до усного мовлення.

Таким чином, сленг у межах жанру *crime fiction* слугує не лише засобом мовної характеристики персонажів, а й конструктором, що формує жанрову специфіку та реалізує концепт ДЕТЕКТИВНЕ РОЗСЛІДУВАННЯ. Сленг є маркером соціальної належності персонажів, створює емоційну напругу та посилює ефект автентичності, забезпечуючи тісний контакт з читачем.

Отримані результати підтверджують доцільність подальших наукових розвідок мовної специфіки англomовного детективного дискурсу з акцентом на емоційно-експресивному потенціалі лексичних лінгвальних засобів.

Література:

1. Evans V., Green M. *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2006. 830 p.
2. Merriam-Webster Dictionary. URL : <https://www.merriam-webster.com/dictionary/concept> (дата звернення: 2.07.2025)
3. Єсипенко Н., Гаранович М. Актуалізація концепту *детективне розслідування* (на матеріалі детективного роману Тесс Геррітсен “Хірург”). *Modern directions of scientific research development : The 6th International scientific and practical conference, Chicago, USA, November 24–26, 2021*. BoScience Publisher, USA, 2021. P. 756–760.
4. Голі-Оглу Т. В., Ткаченко Ю. О. Вплив жанрових особливостей детективного роману на вибір мовних засобів. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. 2018. Том 29 (68). Вип. 3. С. 25–29.
5. Мірошник С. О. Поняття «СЛЕНГ» та його сутнісні характеристики. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Том 3. Вип. 27. С. 124–128.
6. Балабін В. В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу. Київ : Логос, 2002. 315 с.
7. Жовнір М. Емотиви як лексичні індикатори емоцій у жанрі світської бесіди. *Рідний край*. 2012. № 2. С. 99–104.
8. Мигалець О. Лексико-семантичні особливості слів із середнім ступенем полісемії на позначення конфліктних дій в українській мові. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*. 2019. № 29. С. 154–168.
9. Блажко М. І. Емотиви у відображенні картини світу (на матеріалі короткого оповідання П. Зюскінда “Die taube”). *Literature and Culture of Polissya. Series “Philology Research”*. 2019. № 96 (13). С. 236–245.

References:

1. Evans, V., Green, M. (2006). *Cognitive Linguistics: An Introduction*. Edinburgh : Edinburgh University Press.
2. Merriam-Webster Dictionary. URL : <https://www.merriam-webster.com/dictionary/concept> (data zvernennia: 2.07.2025)
3. Iesypenko, N., Haranovych, M. (2021). Aktualizatsiia kontseptu detektyvne rozsliduvannia (na materialii detektyvnoho romanu Tess Herritsen “Khirurh”) [Actualization of the concept of detective investigation (based on Tess Gerritsen’s detective novel “The Surgeon”)]. *Modern directions of scientific research development : The 6th International scientific and practical conference*, Chicago, USA, 756–760 (data zvernennia: 15.07.2025) [in Ukrainian].
4. Holii-Ohlu, T. V., Tkachenko, Yu. O. (2018). Vplyv zhanrovych osoblyvostei detektyvnoho romanu na vybir movnykh zasobiv [The influence of genre features of detective novels on the choice of linguistic means]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Sotsialni komunikatsii – Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Philology. Social Communications.*, 29 (68), 3, 25–29 [in Ukrainian].
5. Miroshnyk, S. O. (2023). Poniattia «SLENH» ta yoho sutnisni kharakterystyky [The concept of “SLANG” and its essential characteristics]. *Zakarpatski filolohichni studii – Transcarpathian Philological Studies*, 3, 27, 124–128 [in Ukrainian].
6. Balabin, V. V. (2002). Suchasnyi amerykanskyi viiskovy slenkh yak problema perekladu [Contemporary American Military Slang as a Translation Problem]. Kyiv : Lohos [in Ukrainian].
7. Zhovnir, M. (2012). Emotyvy yak leksychni indykatory emotsii u zhanri svitskoi besidy [Emotive words as lexical indicators of emotions in the genre of secular conversation]. *Ridnyi kraj – Homeland*, 2, 99–104 [in Ukrainian].
8. Myhalets, O. (2019). Leksyko-semantychni osoblyvosti sliv iz serednim stupenem polisemii na poznachennia konfliktnykh dii v ukrainskyi movi [Lexical and semantic features of words with a medium degree of polysemy denoting conflict actions in the Ukrainian language]. *Naukovyi visnyk PNPU im. K. D. Ushynskoho – Scientific Bulletin of the K. D. Ushynsky National Pedagogical University*, 29, 154–168 [in Ukrainian].
9. Blazhko, M. I. (2019). Emotyvy u vidobrazhenni kartyny svitu (na materialii korotkoho opovidannia P. Ziuskinda “Die taube”) [Emotives in the worldview reflection (based on P. Süskind’s short story “Die taube”)]. *Literature and Culture of Polissya. Series “Philology Research”*, 96 (13), 236–245 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 09.08.2025

Стаття прийнята 30.08.2025

Статтю опубліковано 27.10.2025